

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑΣ Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ενότητες Αναλυτικού Προγράμματος:

(α) Ο Ιωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης της Ελλάδας (1828–1831), (β) Η περίοδος της βασιλείας του Όθωνα και η μετάβαση από την απόλυτη στη συνταγματική μοναρχία: η άφιξη του Όθωνα (1833), η Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου (1843) και η έξωση του Όθωνα (1862) και (γ) Η περίοδος βασιλείας του Γεώργιου Α΄ και η μετάβαση από τη συνταγματική μοναρχία στη βασιλευόμενη δημοκρατία: η πρωθυπουργία του Χαρίλαου Τρικούπη, το μεταρρυθμιστικό έργο και η χρεωκοπία του 1893

Διάρκεια εξέτασης: 40΄

ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Μονάδες 6)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις. Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β. Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τους αριθμούς της Στήλης Α και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.
Προσοχή: Στη Στήλη Β περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Γεώργιος Α΄	(α) Αντιβασιλεία
2. Μάουρερ	(β) Βασιλευόμενη δημοκρατία
3. Ιωάννης Καποδίστριας	(γ) Διανομή εθνικών γαιών
4. Χαρίλαος Τρικούπης	(δ) Εθνικό νόμισμα του «φοίνικα»
	(ε) Μεγάλα έργα υποδομής
	(στ) Συνταγματική μοναρχία

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος», δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

α. Η προσάρτηση των Επτανήσων στο ελληνικό κράτος έγινε κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Όθωνα.

β. Το Σύνταγμα του 1964 διατήρησε τον θεσμό της Γερουσίας.

γ. Ο Κριμαϊκός πόλεμος (1854–1856) έληξε με την ήττα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

δ. Ο Χαρίλαος Τρικούπης επιδίωξε ειρηνικές σχέσεις με την Οθωμανική Αυτοκρατορία.

(4 x 0,5 = 2 μον.)

A3. Να ταξινομήσετε τα πιο κάτω ιστορικά γεγονότα κατά αύξουσα χρονολογικά σειρά, ξεκινώντας από το προγενέστερο και αριθμώντας τα από το 1 μέχρι το 4.

- α. Αρχή της δεδηλωμένης**
- β. Χρεωκοπία**
- γ. Δολοφονία Ιωάννη Καποδίστρια**
- δ. Κριμαϊκός Πόλεμος**

(4 x 0,5 μ. = 2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (Μονάδες 7)

Να απαντήσετε και στις τρεις (3) ερωτήσεις.

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(α) Μεγάλη Ιδέα και αλυτρωτισμός

(ορισμός, σημασία)

(1 μον.)

(β) Χάτι Χουμαγιούν, 1856

(ορισμός, περιεχόμενο)

(1 μον.)

B2. «Η Αντιβασιλεία θέλησε να οικοδομήσει στην Ελλάδα ένα σύγχρονο, κατά τα δυτικά πρότυπα, εθνικό κράτος».

Να εξηγήσετε με ποιες μεταρρυθμίσεις η Αντιβασιλεία (1833–1835) προσπάθησε να επιτύχει τον πιο πάνω στόχο στους τομείς της διοίκησης, της δικαιοσύνης και της εκπαίδευσης.

(3 μον.)

B3. Να σχολιάσετε τέσσερις (4) παράγοντες που οδήγησαν στην Επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843.

(2 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (Μονάδες 7)

Να απαντήσετε και στις δύο (2) ερωτήσεις.

Γ1.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ I

[...] Φαίνεται ότι δύσκολα θα μπορούσε να επιχειρηθεί η οργάνωση της χώρας, στην κατάσταση που τη βρήκε ο Καποδίστριας, χωρίς την προσφυγή σε κάποια μορφή αυταρχικότητας. Η αυταρχικότητα αυτή, αναγκαία ίσως για να επιβληθεί η κεντρική εξουσία και να παταχθούν οι φυγόκεντρες τάσεις (αποχωρήσεις) των ηγετικών ομάδων, δεν προϋπέθετε υποχρεωτικά ιδεολογικό καταναγκασμό και αστυνόμευση. Η επιμονή του Καποδίστρια να διέλθει η χώρα από ορισμένα, αυστηρά ελεγχόμενα, στάδια εξέλιξης, στένεψε από την αρχή τα περιθώρια ενός διαλόγου με όσους είχαν να προτείνουν άλλες επιλογές· σε λίγο ήλθε η απαγόρευση κάθε αντίθετης γνώμης, η δίωξη [...].

Χρήστος Λούκος, «Κυβερνήτης Καποδίστριας, Πολιτικό Έργο, Συναίνεση και Αντιδράσεις», *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού*, τόμ. 3, Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2003, σ. 212–214

ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΙΙ

Εκείνο, όμως, που δημιούργησε τα σοβαρότερα προβλήματα στο νεαρό ελληνικό κράτος ήταν η σύγκρουση του Κυβερνήτη με την διοικητική αριστοκρατία, την οποία απέκλεισε, σχεδόν εντελώς, από την εξουσία. Έτσι, γαιοκτήμονες – πρόκριτοι της Πελοποννήσου, έμποροι και εφοπλιστές, Φαναριώτες και σημαντικά πρόσωπα [...] σχημάτισαν μια ισχυρότατη και αδιάλλακτη αντιπολίτευση με στόχο τον απολυταρχισμό του Κυβερνήτη. [...] Η σύγκρουση ανάμεσα στον Κυβερνήτη και στη διοικητική αριστοκρατία ήταν μια πολιτική σύγκρουση για την εξουσία...

Βασίλης Κρεμμυδάς, *Νεότερη Ιστορία Ελληνική και Ευρωπαϊκή*, Εκδόσεις Γνώση, Αθήνα 1990, σ. 194

Αφού μελετήσετε τα πιο πάνω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Να αναφέρετε τρεις (3) λόγους που οδήγησαν στην αντιπαράθεση μεταξύ του Καποδίστρια και της Αντιπολίτευσης. **(3 μον.)**

(β) «...δύσκολα θα μπορούσε να επιχειρηθεί η οργάνωση της χώρας, στην κατάσταση που τη βρήκε ο Καποδίστριας, χωρίς την προσφυγή σε κάποια μορφή αυταρχικότητας.»

Να κρίνετε την πιο πάνω θέση, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας. **(1 μον.)**

Γ2.

[...] Το κράτος αυτό [κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Χαρίλαου Τρικούπη] τοποθετήθηκε εξαρχής με αποφασιστικότητα στην τροχιά του εκσυγχρονισμού της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, σύμφωνα με τα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα, στον αστερισμό του οικονομικού φιλελευθερισμού, της κατάργησης των προνομίων, του εκδημοκρατισμού, της τόνωσης της παραγωγής, της δημιουργίας μιας σύγχρονης θεσμικής υποδομής. Ένα πλούσιο νομοθετικό έργο, η δημιουργία εκπαιδευτικών θεσμών και επιτελικών οργάνων για τη διευκόλυνση της εισαγωγής τεχνικών καινοτομιών στη γεωργία αλλά και για τη στήριξη της βιοτεχνίας-βιομηχανίας, ένα πρωτοποριακό για την εποχή του έργο πολεοδόμησης με στόχο την «εξυγίανση» των αστικών κέντρων και τη δημιουργία νέων πόλεων, είναι μερικές από τις δράσεις, που η νεότερη ιστοριογραφία έχει προνομιακά αναδείξει.

Χριστίνα Αργιαντώνη, «Η ελληνική οικονομία», στο συλλογικό τόμο *Ιστορία του Νέου Ελληνισμού 1770-2000*, 4ος τόμος, Εκδόσεις «Ελληνικά Γράμματα», Αθήνα 2003, σ. 63

Αφού διαβάσετε με προσοχή το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

(α) Να αναφέρετε τέσσερα (4) έργα που υλοποιήθηκαν κατά την περίοδο διακυβέρνησης του Χαρίλαου Τρικούπη, όπως περιγράφονται στο παράθεμα, και να σχολιάσετε τη σημασία τους για την Ελλάδα. **(2 μον.)**

(β) Να εξηγήσετε την αρνητική κατάσταση που δημιουργήθηκε στα τέλη του 19^{ου} αιώνα στην προσπάθεια του Χαρίλαου Τρικούπη να εκσυγχρονίσει την οικονομία και την κοινωνία. **(1 μον.)**

ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Ο Ιωάννης Καποδίστριας κυβερνήτης της Ελλάδας (1828-1831)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

1. Να περιγράφουν και να αξιολογούν το μεταρρυθμιστικό έργο του Ι. Καποδίστρια.
2. Να σχολιάζουν τον ρόλο της αντιπολίτευσης κατά την περίοδο της διακυβέρνησης του Ι. Καποδίστρια.
3. Να εντοπίζουν στον χάρτη τα διευρυμένα σύνορα του ελληνικού κράτους (1832).

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

1. Μεταρρυθμιστικό έργο του Ι. Καποδίστρια στη διοίκηση, τον στρατό, την οικονομία και την εκπαίδευση.
2. Η αντιπολίτευση κατά του Ι. Καποδίστρια (αίτια, ενέργειες, δολοφονία)
3. Διευρυμένα σύνορα του ελληνικού κράτους (αξιοποίηση χάρτη)

Η περίοδος της βασιλείας του Όθωνα και η μετάβαση από την απόλυτη στη συνταγματική μοναρχία: η άφιξη του Όθωνα (1833) και η επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου (1843)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

1. Να περιγράφουν τις πολιτικές εξελίξεις μετά τη δολοφονία του Καποδίστρια (1831).
2. Να αξιολογούν τα αίτια και τις συνέπειες της *Επανάστασης της 3ης Σεπτεμβρίου*.
3. Να προσδιορίζουν το εθνικό όραμα της Μεγάλης Ιδέας και τη διασύνδεσή του με τον Κριμαϊκό Πόλεμο.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

1. Περίοδος βασιλείας του Όθωνα: διοίκηση, (αντιβασιλεία), δικαιοσύνη, εκπαίδευση, αυτοκέφαλο εκκλησίας, αντιδράσεις
2. *Βαυαροκρατία*, λαϊκή δυσαρέσκεια (στρατός, οικονομία), *Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου*, *Σύνταγμα του 1844*
3. *Μεγάλη Ιδέα-Αλυτρωτισμός*, *Κριμαϊκός Πόλεμος* (οργάνωση εξεγέρσεων), *ΧάτιΧουμαγιούν*

Η έξωση του Όθωνα (1862), η περίοδος βασιλείας του Γεώργιου Α΄ και η μετάβαση από τη συνταγματική μοναρχία στη βασιλευόμενη δημοκρατία: η πρωθυπουργία του Χαρίλαου Τρικούπη, το μεταρρυθμιστικό έργο και η χρεοκοπία του 1893

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ

1. Να περιγράφουν τις συνθήκες μετάβασης από τη συνταγματική μοναρχία στη βασιλευόμενη δημοκρατία.
2. Να εντοπίζουν στον χάρτη την εδαφική επέκταση της Ελλάδας (1864-1881).
3. Να αποτιμούν το μεταρρυθμιστικό έργο του Χαρίλαου Τρικούπη και τις συνθήκες που οδήγησαν στη χρεοκοπία του 1893.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

1. Έξωση Όθωνα, ενθρόνιση Γεωργίου Α΄, *Σύνταγμα του 1864 (βασιλευόμενη δημοκρατία)*, σύγκριση με το Σύνταγμα του 1844, *αρχή της δεδηλωμένης* (1875)

2. Εδαφική επέκταση της Ελλάδας 1864-1881 (αξιοποίηση χάρτη)
3. Μεταρρυθμιστικό έργο Χαρίλαου Τρικούπη (αναπτυξιακά έργα, στρατός, διοίκηση, οικονομία), χρεοκοπία 1893